

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧΟΝΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 11 του Σεπτεμβρίου 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 163

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΠΥΡΗΣ. Οι ηρωικοί μας (ἀνέκδοτο γράμμα).

ΚΑΠΙΟΣ. Τὸ Ἐκπ. νομοσχέδιο κτλ.

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ. Νεζιμπέ (δράμα).

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Ἐλα νὰ πᾶμε στὸ γυαλό (συνέχεια).

ΖΑΧ. ΦΥΤΙΑΝΣ. Ἡ Ζυγαριά.

ΚΟΣΜΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ. Ἡ ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ἀγώνα.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ, Μὲ τοὺς δυὸ τους.

Λ. Α. Ὁ παλικαῖος ποὺ δέρνει τοὺς γέροντες.

Λ. DELARMANDI. Ἐνικάμ (μετάφρ. Στ. Παρθενικοῦ).

ΝΑΞΙΠΠΟΣ. Ρημάδι.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Τὰ Τέμπη.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Λ. Α. Ἐνας. Περούλης.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα καὶ πράματα (Γιὰ τοὺς δασκάλους. Ἡ ἀχορτασιὰ τῶν ἐμπόρων μας. Οἱ τίτλοι τοῦ Σιῶρ Πιζόρο. Ὑπουργικὴ σαλάτα. Πένθησον, Ἑλλάς...)

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ — ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΘΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Γ' ΚΙΟΝΗΣ

Σάβανο πέφτει μάθρο σὲς ἐλιές
τὸ ἀφέγγαρο σκοιάνει
δειλὰ στοιχιά π' ἀφῆκαν τὲς φωλιές
τρέμουν οἱ κλάδοι.

Βαθιά ἀπὸ χρονοξέσπλαχνο κορμὸ
ποὺ σκεβροκαμπουριάζει,
μὲ νεκρικὸ κ' ἰσόκαιρο κλάμω
Γκιώνης στενάζει.

Στέναζε, Γκιώνη! Μὲσ' σὴν σιμαδιά,
στὸν ἔθνικὸ τὸ φόνο,
μόνος ἐοὺ παιμὸ ἔχεις σὴν καρδιά,
στὰ σιγήθια πόνο.

Ὅπου 'ναι γλάφκες λάβαρα σταβροὶ
στήσουν ἔθνικὸ σημάδι.
καὶ μιὰ γενιὰ ταλάνιζε νεκρὴ
πρῶτ' καὶ βράδυ.

Καθαλοῦρι.

Ἀπρίλης 1905.

Λ. Α.

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

ΠΟΥ ΨΗΦΙΣΤΗΚΕ ΤΙΣ 14ες ΤΟΥ ΑΛΩΝΑΡΙΟΥ

ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

Εἶνε παρατηρημένο, φίλε μου Ταγκόπουλε, ὅτι στὴν Ἑλλάδα ἡ δύναμη καὶ ἡ βία ὅλα κερδίζουν καὶ ὅλα καταφέρνουν. Ζώντας τοῦ Δεληγιάννη οἱ τηλεγραφητές καὶ οἱ ταχυδρ. ὑπάλληλοι λίγο ἔλειψε νὰ καταστραφούν μ' ἓνα ξολοθρεφτικὸ γι' αὐτοὺς Νομοσχέδιο, μὰ μὲ τὴν ἀπεργία τους καὶ μὲ τὴ βία τους καὶ μὲ τὴ δύναμή τους δὲν ἄφηκαν κανένα νὰ τοὺς βάλῃ χέρι, καὶ οὔτε ἄλλη φορὰ μὲ φαίνεται πῶς θὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ τοὺς πειράξῃ. Ἔχουν στὰ χέρια τους, καθὼς ξέρεις, τὸν ἡλεκτρισμὸ καὶ ὅλα τὰ πιτυχαίνουν. Μὰ οἱ δασκάλοι οἱ δυστυχισμένοι καὶ ἀδύνατοι (τοῦτο ἔπαθαν γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ εὐεργετικοῦ Νόμου τῆς 3ης Τρυφητῆς 1895 ὡς τὰ τώρα, δὲν ἠθέλησαν νὰ κέρουν τίποτε, μὰ τίποτε σπουδαῖο γιὰ ν' ἀσφαλίσουν καὶ καλητερέψουν περισσότερα τὴ θέση των) οἱ δασκάλοι λέω ἄξιοι τέτοιαις τύχης, ἐπειδὴ οἱ κακομοῖροι δὲν εἶχαν οὔτε ἡλεκτρισμὸ, οὔτε μαχαίρια, οὔτε σπαθιά, μιὰν αὐγὴ πικρὴ αὐγὴ (14 Ἀλωναρίου 1905) βρέθηκαν φουρκισμένοι ἀπὸ μιὰ καρμανιόλα, δηλαδὴ ἀπὸ ἓνα Ἐκπαιδευτικὸ Νομοσχέδιο, ποὺ ψήφισε γι' αὐτοὺς ἡ Ἑλλήν. Βουλὴ. Ὁ κ. Στάης παλιὸς Ὑπουργὸς τόσο καλὰ καὶ ὁμορφα μίλησε κεῖνη τὴ νυχτιὰ, σὰν εἰσηγητὴς τοῦ Νομοσχεδίου, ποὺ ὅλοι οἱ Βουλευτὰδες, ἐκτὸς πέντε, ἐπέστησαν ὅτι ἓνας δάσκαλος ποὺ δὲν ξέρεῖ οὔτε νὰ κλέψῃ καὶ νὰ τραμπουκέψῃ (γύρευε τελωνιακοὺς καὶ ἄλλους ὑπάλληλους), ποὺ στὴν κοινωνία ἔχει τέτοια θέση καὶ τέτοια δουλειὰ, δηλ: ψυχοπλάστης καὶ μορφωτὴς κοινωνίας καὶ Πατρίδας, ὅτι ἐδυνάταν ὁ Δάσκαλος τοῦ φτωχοῦ λαοῦ νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀνθέξῃ στὸν ἀγῶνά του μὲ 75 ἢ 60 δραχμὲς τὸν μῆνα, ὄντας καὶ φαμιλῆτης. Ἔτσι λοιπὸν κεῖνη τὴ νυχτιὰ ἡ Βουλὴ παραδέχτηκε τέτοιο ξολοθρεμὸ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κ. Γάτσο καὶ Μαυρομμάτη, ποὺ ἀλήθεια μὲ πόνο καὶ μὲ πατριωτικὸ ἐνθουσιασμὸ μίλησαν γι' αὐτὴ τὴν ἀδικία. Πολὺ μοῦ κακοφαίνεται ποὺ δὲν ἔχω στὰ χέρια μου τὸ λόγο τοῦ κ. Γάτσου, Βουλευτὴ Βόλου, γιὰ νὰ γράψω τὰ χρυσὰ του λόγια, μὰ τοῦ κ. Μαυρομμάτη, Βουλευτὴ Βόνιτσας καὶ Εὐθρόμερου, βάζω δὴ μέσα κάμποσα ἀπὸ τὰ λόγια του, ποὺ μπορεῖ μ' αὐτὰ μονάχα νὰ φανῇ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσπλαχνία τῶν Κυβερνητῶν μας. Νὰ ὁ πατριωτικὸς καὶ τίμιος λόγος του.

«Ὁ ἰσχύων Νόμος περὶ Στοιχ. Ἐκπαιδεύσεως εἶνε ἐκ τῶν σχετικῶς καλλιτέρων λειτουργούντων παρ' ἡμῖν Νόμων. Ἀπὸ πολλοῦ ὅμως εἰς ἀμφοτέρω τὰ δύο μεγάλα κόμματα ἐν τῇ Βουλῇ ἐγεννήθη ἡ ἰδέα περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου τούτου, μέχρι τοιοῦτου σημείου, ὥστε νὰ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι μᾶλλον περὶ καταργήσεως ἢ περὶ τροποποιήσεως πρόκειται.

Ρέπουλης. Βεβαίως.

Εὐταξίας . . .

Ἄλλ' ἐνῷ λέγετε ὅτι τοῦτο γίνεται, διότι ἀποβλέπετε εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν τέκνων τοῦ Λαοῦ, ἐξ ἄλλου αὐξάνετε τὸν ἀριθμὸν τῶν Γραμματείων καὶ δημιουργεῖτε 1700 περίπου Γραμματεῖς (!). Τί δύναται ἐρωτᾶ νὰ διδασκῶσιν ἐν αὐτοῖς τὰ τέκνα τοῦ Λαοῦ; Πῶς θ' ἀποκτήσωσι τὰς ἀπαιτούμενας διὰ τὸν πρακτικὸν βίον γνώσεις; Τίνες θὰ διδάξωσι τὰς γνώσεις ταύτας; Οἱ γραμματισταὶ καὶ γραμματοδιδάσκαλοι!! Τὸ ἄρθρον 2ον τοῦ Νομοσχεδίου διατυπῶνται, ὡς εἴη. Τὴν σύστασιν τῶν σχολείων προτείνει ὁ ἀρμόδιος Ἐπιθεωρητὴς εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπισήμου ἀπογραφῆς αὐτῶν 7 ο)ο τῶν μαθητῶν, δηλαδὴ, ἵνα ἔχῃ ἐν χωρίῳ σχολεῖον πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπὲρ τοὺς 700 κατοίκους. Βεβαίως δὲ θὰ γνωρίζετε πόσος εἶνε ὁ πληθυσμὸς τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα χωρίων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἔχουσι πληθυσμὸν ὀλιγωτερον τῶν 700 κατοίκων. Λοιπὸν ἂν γίνῃ δεκτὴ ἡ τροποποίησις αὕτη ὑπὲρ τὸ ἓν ἑκατομμύριον, ἦτοι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, θὰ καταδικασθῇ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν διδασκαλιστῶν... Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τῆς διαδοχικῆς τυχῆς τῶν σχολείων, ἀφ' ἐνδὸς μὲν ἐλαττοῦμεν ἀπανθρώπως (τ' ἀκούσατε αὐτὸ καλὰ, κ. βουλευτὰδες) τὰς ἀπολαύσεις τῶν δημοδιδασκάλων, ἐνῷ συγχρόνως ἐπιβαρύνομεν αὐτοὺς διὰ διδασκαλίας ἐπὶ πλεονεχ χρόνον, ἀφ' ἑτέρου δὲ 325 περίπου δημοτικά σχολεῖα λειτουργοῦντα σήμερον ὡς τοιαῦτα, θὰ

(1) Γραμματεῖον θὰ πῇ σχολεῖον ποὺ μπορεῖ νὰ διδάξῃ ἓνας τελειόφοιτος τοῦ Ἑλλήν. σχολεῖοῦ ἢ τοῦ δημ. σχολεῖοῦ μ' ἓνα μῆνα ἐξίστασιν στὸ διδασκαλεῖο. Φαντασθεῖτε λοιπὸν τί χάγια.